

Activiteitenplan

initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Vul onderstaande gegevens in:

Naam aanvrager:

St. Eustatius Afrikan Burial Ground Alliance (SE-ABG)

Contactpersoon:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

Naam initiatief:

slavernijverleden Sint Eustatius

Betrokkenheid erfgoedgemeenschap bij bedreigd erfgoed

Totale kosten:

36.807

Gevraagde subsidiebijdrage:

32.107

Bedrag cofinanciering door derden:

2.500

Bedrag eigen bijdrage:

2.200

Inzet vrijwilligers in uren*:

168

* Note: inzet vrijwilligers in uren is voor het gedeelte op St. Eustatius onderdeel van de activiteiten en op dit moment nog niet goed in te schatten.

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?
(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- Integrale benadering van cultureel erfgoed
- Archeologie
- Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- Cultuurlandschap
- Roerend erfgoed
- Mobiel erfgoed
- Immaterieel erfgoed
- Oral History
- Archieven
- Digital born erfgoed
- Andere vorm, te weten .... Betrekken erfgoedgemeenschap in een koloniale context

2. Geef een korte omschrijving van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

Middels dit initiatief onderzoeken wij hoe de inwoners van Sint Eustatius op een effectieve en betekenisvolle manier meer kan worden betrokken bij hun Afrikaans cultureel erfgoed uit het slavernijverleden, met name een waardige herbegravenis/herdenking van hun Afrikaanse voorouders. Omdat het hierbij merendeels gaat om bedreigd en gemarginaliseerd erfgoed gelegen in een stukje koninkrijk waar de geschiedenis, taal, cultuur, bestuur, wetgeving, klimaat, dynamiek van een klein eiland en sociaal-economische levensstandaard afwijkend is van Europees-Nederland wil de Alliance het effect van deze factoren inzichtelijk maken. Primaire doel is de inwoners van St. Eustatius te betrekken bij dit erfgoed, waaronder besluitvorming en uitvoering.

Aanleiding voor het initiatief is onze vaststelling dat wanneer het gaat om (archeologisch) cultureel erfgoed op St. Eustatius een belangrijk perspectief ontbreekt; een perspectief dat juist belangrijk is voor een rijker, socialer en relevanter beeld van het cultureel erfgoed, namelijk dat van de lokale bevolking. In het verleden is wel kleinschalig onderzoek gedaan naar de opinie van de inwoners, maar dit was een simpele survey waarbij inwoners op straat werden aangesproken en gevraagd naar hun mening zonder dat aan hen verdere context of uitleg werd gegeven. Hoewel dit een eerste inzage geeft in de perceptie van de samenleving, is het meer een vastlegging van een 'snapshot' eerste reactie van een inwoner die minder geïnformeerd is op het onderwerp. Om dieper inzicht te krijgen in de perceptie van inwoners/de samenleving, is het belangrijk om hen de juiste kennis, ruimte en tijd te geven om hun mening te kunnen articuleren. Dit vergt iets meer aandacht. Het is belangrijk open te staan voor andere, in dit geval lokale, opvattingen over het onderwerp "waardige herbegravenis/herdenking".

Hoofdactiviteit: Een publieke bewustwordingscampagne bestaande uit meerdere vormen van kennis co-creatie zodat inwoners geïnformeerd hun perspectief kunnen vormen en articuleren.

Doel: Doel van het project is een dieper inzicht verkrijgen in het perspectief van de lokale gemeenschap over het onderwerp waardige herbegravenis/herdenking van hun Afrikaanse voorouders.

Het Verdrag van Faro stelt de mens en de samenleving centraal en hún relatie met erfgoed. Middels ons initiatief willen we onderzoek doen naar de betekenis die de samenleving geeft aan 'waardige herbegravenis/herdenking van de Afrikaanse voorouders'.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

- Toegankelijke informatie voor de lokale gemeenschap rondom "Waardige herbegravenis/herdenking van de Afrikaanse voorouders" zodat zij beter geïnformeerd kunnen beschrijven wat hun gevoelens, zorgen en wensen zijn rondom het realiseren van dit plan op langere termijn.

- Dieper inzicht in de perceptie van de samenleving over het onderwerp 'Waardige herbegravenis/herdenking van de Afrikaanse voorouders'.
- Ontwikkelen van instrumenten voor het creëren van langdurig commitment van de gemeenschap bij dit specifieke culturele erfgoed met het oog op toekomstige opgravingen/ontdekkingen. De gemeenschap kan dan sneller worden betrokken zodat de kans op vernietiging of verkeerde omgang met het erfgoed wordt verminderd.
- Een lokale versie van bestaande, beproefde 'raamwerken' voor het betrekken van erfgoedgemeenschappen uit de Afrikaanse diaspora, zoals de "Rubric Engaging Descendant Communities: A Rubric of Best Practices Established by the National Summit on Teaching Slavery" (Montpellier, 2018 <https://montpelierdescendants.org/rubric/>) ("One of the most important aspects of The Rubric is that it insists sites work with descendants of the enslaved as partners and advisors at every step to ensure that they are interpreting slavery in a manner that is effective, informative, and respectful of the experiences of the enslaved.")

4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:

- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
- de doelstelling, resultaten of producten.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

(1) Het maken van een podcast-serie van zes afleveringen

- **Omvang:** Gedurende fase 1, zes afleveringen. Locatie Nederland.
- **Duur:** Nog af te stemmen, maar tussen de 10 en 60 minuten per podcast.
- **Wijze van uitvoering:** Onderwerpen worden gezamenlijk bepaald; een vrijwilliger zal de coördinatie en productie op zich nemen.
Doelstelling: Doel van de podcast is om meer bewustwording te creëren rondom het onderwerp, om zo bij te dragen aan betere opinievorming door de lokale gemeenschap en andere geïnteresseerden.
- **Resultaat/product:** In het eerste seizoen van de podcast komen aan het woord: i) leden van Alliantie die vertellen over hun betrokkenheid; ii) andere stakeholders die relevante verbindingen maken tussen 'onderwerp' en cultureel erfgoed, (mentale) gezondheid, identiteitsvorming, dna-onderzoek op menselijke resten, rouw- en herdenkingsrituelen, etc. Het tweede seizoen zal aan de slag gaan met reacties en vragen van de gemeenschap naar aanleiding van de andere deelactiviteiten, om zo de dialoog open te houden. De podcasts of aankondigingen daarnaar kunnen via de communicatiekanalen van de Alliance worden verspreid (Weblog, Facebook, Youtube, Twitter, Instagram).

(2) Een vertoning van de documentaire "A Story of Bones" met nagesprek

- **Omvang:** Aan het begin van fase 2, voorbereidingen deels al in Nederland getroffen (vaststellen data, aankondigingen). Locatie: St. Eustatius. Twee maal een vertoning, een voor algemeen publiek en een voor de studenten van de middelbare school.
- **Duur:** 2x 3 uur (zonder voorbereidingstijd in Nederland)
- **Wijze van uitvoering:** De school heeft een auditorium waar de documentaire kan worden vertoond. Ook de vertoning voor algemeen publiek vindt in het auditorium plaats (organisatie door de school).
- **Doelstelling:** Meer bewustzijn creëren en maatschappelijk dialoog op gang brengen rondom het onderwerp "waardige herbegravenis/herdenking Afrikaanse voorouders" naar aanleiding van de gebeurtenissen op het eiland St. Helena waar menselijke resten van 325 Afrikaanse slaafgemaakten werden opgegraven. Het verhaal van deze voorouders kent ontzettend veel gelijkenissen met St. Eustatius.
- **Resultaat/product:** Verslagen van de nagesprekken; evaluatie-survey voor aanwezigen; uitnodiging voor diepere focusgroepen om verder te bespreken.

(3) Ontwikkelen en uitvoeren van "descendant community engagement"-protocol

- **Omvang:** Concept-ontwikkeling gedurende fase 1 in Nederland. Testen en uitvoeren protocol gedurende fase 2. Locatie St. Eustatius.
- **Duur:** Testen en uitvoeren protocol verloopt parallel aan de focusgroepen met "nazorg" in fase 3.
- **Wijze van uitvoering:** Ontwikkelen concept-protocol in Nederland. Testen en uitvoeren protocol gedurende de drie weken op St. Eustatius. Uit de focusgroepen worden een aantal vrijwilligers geworven uit de gemeenschap die activiteiten voor de bevolking gaat uitvoeren, zoals bijvoorbeeld een rondleiding naar archeologische sites op het eiland. Voor borging wordt gezocht naar een geschikte instelling of (overheids)functionaris op St. Eustatius.

- **Doelstelling:** Ontwikkelen voor een effectief protocol voor het betrekken van de erfgoedgemeenschap en het zichzelf organiseren van die gemeenschap. Bestaande en beproefde protocollen (bijv. Montpellier rubric, in dit plan elders genoemd) worden gebruikt en aangepast aan de situatie op St. Eustatius. Dit protocol kan ook in de toekomst worden gebruikt mocht de “descendant community” onverhoopt toch uiteen vallen en in andere Afrikaanse diaspora-erfgoedgemeenschappen binnen het koninkrijk.
- **Resultaat/product:** Een lokale versie van een protocol om een Afrikaanse diaspora-erfgoedgemeenschap te betrekken bij haar cultureel erfgoed en zichzelf te organiseren.

(4) Focusgroepen rondom Afrikaans cultureel (archeologisch) erfgoed en waardige herbegravenis/herdenking van de Afrikaanse voorouders

- **Omvang:** Gedurende fase 2, verschillende focusgroepen die deels al in fase 1 in Nederland zijn samengesteld. Minimaal 25 actieve deelnemers en een meervoud aan passieve deelnemers (inwonertal van St. Eustatius is 3242 mensen volgens CBS-data van 1-1-2022); geschat wordt dat 80% van de inwoners van “Afrikan descent” is.
- **Duur:** Gedurende de drie weken op St. Eustatius. Dit is het meest tijdsintensieve onderdeel van het initiatief.
- **Wijze van uitvoering:** Omdat de populatie klein is en er geen ervaring is met het werken met een erfgoedgemeenschap zullen er op veel verschillende wijzen deelnemers worden betrokken. Omdat de kennis over de gemeenschap aanwezig is en de projectleider van dit initiatief in een vorige betrekking veel veldwerk in de gemeenschap heeft gedaan, zal er naar verwachting een goede vertegenwoordiging van de gemeenschap kunnen worden gevormd qua sociale klasse, opleiding, beroepsgroep, religie, leeftijd en gender. Vormen: “straathoekwerk”, afspraken met “sleutelfiguren”, inloopbijeenkomst(en), radioprogramma’s, gebruik van social media, gerichte uitnodigingen van mensen van wie we weten dat ze geïnteresseerd zijn in hun erfgoed, contacten uit onze community-activiteiten van december 2022, zie <https://afrikanhistoryandconsciousness.blogspot.com/2022/12/>) en via-via.
- De inwoners van St. Eustatius die willen deelnemen aan de focusgroepen doen aan verschillende sessies mee. Spreiding over de week en over de dag is belangrijk omdat mensen over het algemeen fulltime werken en de verschillende religieuze groepen een andere dag als rustdag/sabbat hebben. Een aantal thema’s liggen voor de hand, maar tijdens de community-activiteiten van de Alliance in december 2022 bleek soms een verrassend nieuw thema op te duiken. Resultaten uit de focusgroepen worden (geanonimiseerd) nog in dezelfde periode met de inwoners gedeeld om ze te enthousiasmeren om eveneens deel te nemen.
- **Doelstelling:** bewustwording, inspiratie, informatieverzameling/-deling, psychologisch/spirituele verdieping rondom het onderwerp.
- **Resultaat/product:** Een groep actieve vrijwilligers die duurzaam willen investeren in hun betrokkenheid en daarnaast een ambassadeursfunctie kunnen vervullen. Verslagen van de gesprekken; evaluatie-survey voor aanwezigen; uitnodiging voor actieve vertegenwoordiger erfgoedgemeenschap.

(5) Delen van ervaringen en kennis binnen het Faro-netwerk

- Zie ook onder punt 14. Omdat de Alliance bestaat uit een mix van mensen uit Nederland en St. Eustatius en een mix van mensen uit de Afrikaanse diaspora-gemeenschap en mensen met hun roots in Nederland heeft de Alliance de hiaten in kennis goed in beeld en zal daarmee een goed beeld kunnen worden gegeven van de ervaringen en uitkomsten van het initiatief. Het feit dat de St. Eustatius Afrikan Burial Ground Alliance is voortgekomen uit een protestbeweging en flink heeft moeten “pionieren” en lobbyen, maakt het opgebouwde netwerk goet, breed, divers en betrokken. Het themajaar Nederlands slavernijverleden helpt daarbij eveneens; er is meer positieve en diepgaandere aandacht voor de thematiek dan enkele jaren geleden.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Looptijd in totaal 10 weken onderverdeeld in drie fases: een periode in Nederland, St. Eustatius en weer in Nederland.

1. **Fase 1** - Periode van voorbereiding en onderzoek (in Nederland)
  - o 30 september tm 3 november 2024 (5 weken)
2. **Fase 2** - Periode van uitvoering (op St. Eustatius)
  - o 4 november tm 26 november 2024 (3 weken)
3. **Fase 3** - Periode van afwerking/rapportages, beraadslaging Faro-gemeenschap

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- Participatie in de volle breedte
- Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

(1)

Ons project voldoet aan de kernwaarde **Participatie in volle breedte** door:

Expliciet de samenleving op een betekenisvolle en effectieve manier te betrekken. Het is belangrijk dat ieders perspectief wordt gehoord en gezien. Het expliciet betrekken van inwoners van Afrikaanse afkomst om geïnformeerd een perspectief op het onderwerp “waardige herbegravenis/herdenking van de Afrikaanse voorouders” te beschrijven. Tot nu toe is deze groep een vergeten stem en spreken meerdere stakeholders van weinig bewustwording over onderwerp betrekken van de Afrikaanse diaspora-gemeenschap.

De lokale bevolking van St. Eustatius moet betekenisvol en effectief betrokken worden bij besluitvorming rondom onderwerp omdat het hier met name gaat om nazaten van tot slaaf gemaakten en ook hun voorouders. Het is belangrijk dat juist deze mensen zeggenschap krijgen in hoe er wordt omgegaan met onderwerp.

Middels onze podcast-serie willen wij meer mensen bereiken -vooral jonge mensen die minder gebruik maken van de traditionele communicatiekanalen als radio, tv en Facebook- en een maatschappelijke dialoog op gang brengen. Zo hopen we bij te dragen aan meer sociale effecten rondom het onderwerp.

Het inspireren en begeleiden van vrijwilligers die zich willen inzetten om nog meer bewustwording te creëren door de georganiseerde rondleiding naar archeologische sites en zo voor eigenaarschap te zorgen.

Het inspireren en begeleiden van jongeren die vervolgininitiatieven aandragen naar aanleiding van de publieke bewustwordingscampagnes.

(2)

Ons project voldoet aan de kernwaarde **Open houding voor andere erfgoedopvattingen** door:

Expliciet erkenning te geven aan het unieke perspectief van inwoners over het onderwerp Afrikaans cultureel erfgoed zijn algemeen en waardige herbegravenis/herdenking van de Afrikaanse voorouders in het bijzonder. Vervolgens willen wij deze opgehaalde kennis aan de andere stakeholders doorgeven om zo tot meer bewuste, inclusieve en meerstemmige besluitvorming rondom het onderwerp te komen. Het vertrekpunt van Faro is immers wat gemeenschappen zien als cultureel erfgoed en de betekenissen die zij eraan geven.

(3)

Ons project voldoet aan de kernwaarde **Erfgoed midden in de samenleving** door:

Samen met de bevolking op zoek gaan naar de betekenis dat het onderwerp waardige herbegravenis/herdenking van de Afrikaanse voorouders voor hen heeft en wat hun visies zijn voor de toekomst. Dit cultureel erfgoed maakt onlosmakelijk deel uit van de leefomgeving en culturele geschiedenis van St. Eustatius.

Het betrekken van de samenleving rondom het onderwerp draagt zeker ook bij aan identiteitsvorming omdat een deel van de inwoners op St. Eustatius zich niet onmiddellijk met “Afrikaans-zijn”

identificeert, maar bij nadere beschouwing en bestudering van bijvoorbeeld hun immateriële erfgoed als (het bereiden) van voedsel, spiritualiteit, gebruik van kruiden, 'healing practices', oral history-gebruiken, bepaalde muziekvormen de Afrikaanse oorsprong duidelijk is.

8. Aan welke thema(s) en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief bij? (er zijn meerdere thema's mogelijk)

- Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- Democratische vernieuwing
- Dynamische leefomgeving
- Waarderen van erfgoed
- Meerstemmigheid
- Oral History
- Digitaal erfgoed
- Archieven
- Archeologie
- Caribisch Nederland
- Internationaal
- Erfgoedbewustzijn en educatie
- Ondersteuning erfgoedparticipatie
- Opleidingen
- Werkwijzen en wegwijzen
- Financiering erfgoedinitiatieven

9. Omschrijf voor de door u geselecteerde thema's hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Hoewel we een kleinschalig, eenvoudig project aandragen, draagt de uitkomst van het project zeer krachtig bij aan meerdere thema's van Faro:

(1)

Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein

Behoud van erfgoed is geen doel op zich, maar moet ten goede komen aan de samenleving. Ons initiatief heeft een sterke relatie met het sociale domein - denk aan thema's als emancipatie, mentale gezondheid en dekolonisatie. Een aanname van ons project is dat deelname aan/betrokkenheid bij erfgoed bijdraagt aan het welzijn van deelnemers en gemeenschappen: door deze zelf te laten bepalen over hun historische erfgoed en dus een gelijkwaardige stem krijgen in discussies over hun geschiedenis. Zo kunnen zij zich meer verbonden voelen met en betrokken worden bij hun omgeving. Op deze manier kunnen zij ook meer "empowerment" opbouwen bijvoorbeeld door een gevoel van medeverantwoordelijkheid voor het onderhoud en duurzame ontwikkeling van hun leefomgeving.

(2)

Waarderen van erfgoed

Tot nu toe zijn de begraafplaatsen op Sint Eustatius onvoldoende gewaardeerd vanwege het beperkte bewustzijn van de lokale bevolking. Dit heeft ervoor gezorgd dat de resten van de voorouders van deze gemeenschap met weinig aandacht voor hun historische betekenis behandeld zijn geweest. Ons project wil ervoor zorgen dat dit erfgoed aandacht krijgt als een essentieel onderdeel van de culturele geschiedenis van de inwoners van Sint Eustatius - wat ook gezien wordt als deel van het "Faro-recht". Zodoende kan ons project ook bijdragen aan bredere, internationaal georiënteerde onderzoeksvragen over erfgoed, participatie en de effecten op het welzijn van de gemeenschap.

(3)

Meerstemmigheid

Door expliciet de inwoners van Sint Eustatius te betrekken bij ons initiatief kunnen we inclusieve gesprekken over het verleden, het heden en de toekomst van het eiland verzorgen, waarin alle partners een gelijkwaardige stem krijgen. Dekolonisatie van kennis staat in ons project centraal: de perspectieven van onder andere ontwikkelaars, archeologen en historici - zowel lokaal als internationaal - worden verrijkt met de kennis, ervaring en verbeeldingen van groepen die tot nu toe onvoldoende zeggenschap hebben gehad over onderwerpen waarover juist zij de meeste verbinding en expertise hebben.

(4)

Oral history

Oral history is op St. Eustatius een historisch gegeven en niet een nieuwe ontwikkeling zoals in Nederland. Door aan te sluiten bij het Faro-thema Oral History via de website <https://faro.cultureelerfgoed.nl/groups/8-oral-history/welcome> denken we een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan dit thema. We willen daarbij aanbevelingen formuleren om de al vastgelegde oral history (bijvoorbeeld op informatiedragers in het museum van St. Eustatius) te converteren naar duurzame bestandsformaten en archiveren/preserveren voor toekomstige generaties.

(5)

Archeologie

Het belang van een ethische archeologie, die in nauw verband met de samenleving werkt, is steeds meer een aandachtspunt in zowel sociale als wetenschappelijke gesprekken. Dit is weerspiegeld in de recente aanbevelingen van de Raad voor Cultuur (2022), ook geciteerd in de Uitvoeringsagenda Faro (p. 38), om de burgers beter te betrekken in onderzoeken die direct met hun gebieden en geschiedenis te maken hebben. Ons project wil deze aanbevelingen in de praktijk brengen, door het betrekken van burgers én wetenschappers in een gezamenlijke, gelijkwaardige dialoog over hoe de archeologische werkzaamheden worden uitgevoerd, hoe de onderzoeksresultaten worden gepubliceerd in het academische en publieke domein en hoe de archeologische sites worden achtergelaten en onderhouden, ook na de veldwerkcampagnes.

(6)

Caribisch Nederland

In de Uitvoeringsagenda Faro (pp. 42-43) staat het werk van de St. Eustatius Afrikan Burial Ground Alliance al prominent genoemd, als voorbeeld van hoe Caribisch en Europees Nederland van elkaar beter kunnen leren. Wij willen op deze stuwkracht bouwen, door nog constanter en innovatiever in gesprek te gaan met lokale en internationale burgers, gemeenschappen, beleidsmedewerkers, onderzoekers, en andere betrokken interessegroepen. Zodanig kunnen wij samen een meer inclusieve, vooruitdenkende gemeenschap bouwen, die een gamechanger en een succesvoorbeeld kan worden voor toekomstige uitwisselingen en medewerking tussen Caribisch en Europees Nederland.

(7)

Erfgoedbewustzijn en educatie

Ons initiatief heeft een sterke focus op bewustwording, educatie, het expliciet betrekken van jongeren, en het aantrekken van vrijwilligers. Onze visie is om op een duurzame manier lokale empowerment-trajecten te laten ontstaan, als essentieel ingrediënt voor een gezonde samenleving. Door te focussen op educatie en vrijwillige betrokkenheid kunnen wij ervoor zorgen dat meerdere burgers zich verantwoordelijk voelen en dus meedoen aan het bouwen van een betere toekomst voor Sint Eustatius.

(8)

Werkwijzen en wegwijzen

Ons werkwijze is redelijk eenvoudig te beschrijven: inwoners, wetenschappers, ontwikkelaars en gezaghebbers (wie) in gelijkwaardig en regelmatig, iteratief gesprek te brengen (hoe) over het waarderen en behandelen van dit belangrijk erfgoed op Sint Eustatius (wat). Wat dat dan in de praktijk betekent, zal pas vanuit deze gesprekken tevoorschijn komen, mits zij zoals bedoeld uitgevoerd worden. Het ligt aan ons, als projectleiders, om deze gesprekken tot stand te brengen - ook door het betrekken van het breder publiek - en op een tactvol, wetenschappelijk-onderbouwd manier te ondersteunen. Zo kunnen de noodzakelijke leerpunten voor toekomstige samenwerking rondom het cultureel erfgoed van Sint Eustatius worden bepaald en in de praktijk gebracht.

10. Omschrijf op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg. *Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.*

Het initiatief kan zoals in de inleiding uitgelegd op vele punten bijdragen aan het vergroten van de kennis over Caribisch Nederland. Dit initiatief wil daar expliciet verslag van doen om na afloop te kunnen delen met de Faro-gemeenschap. Zo hoeft niet steeds het wiel opnieuw te worden

uitgevonden en biedt het de Faro-gemeenschap de mogelijkheid hiervan kennis te nemen en hun eigen kennis en samenwerkingservaringen te verrijken.

Afwijkende wetgeving. De erfgoedzorg is in Caribisch Nederland wettelijk anders geregeld dan in Nederland. De Erfgoedwet en het mandaat van de Erfgoedinspectie geldt niet (of zeer beperkt) op de eilanden. Voor de archeologie is een belangrijk punt dat de provinciale laag in Caribisch Nederland ontbreekt. Om effectief verbeteringsvoorstellen qua regelgeving te kunnen doen, is het nodig te weten hoe de inwoners denken over hun cultureel erfgoed en dat de werkwijzen en methodieken die in ontwikkeling zijn aansluiten bij de Caribische cultuur.

Caribische cultuur, taal en geschiedenis. Er zijn ook culturele verschillen waarmee rekening moet worden gehouden in de wijze van bevragen, communiceren en samenwerken ten opzichte van Nederland (werkwijzen, methodieken). De voertaal op St. Eustatius is Engels. Er is een meer orale cultuur, andere opvattingen over bijvoorbeeld privacy, wat mensen met je willen delen. De overheid heeft een wat andere verhouding met haar burgers dan in Europees-Nederland, het is meer hiërarchisch en inspraak en bevragen van de burgers is minder vanzelfsprekend.

Sociaal-economische factoren. De armoedeproblematiek op St. Eustatius is groot. Veel inwoners hebben meerdere banen om het hoofd boven water te houden. Dit kan een factor zijn die meespeelt bij het betrekken van inwoners bij hun cultureel erfgoed.

Kleinschaligheid. De kleinschaligheid van St. Eustatius (en geheel Caribisch Nederland) speelt ook een rol bij Faro-initiatieven en bij te kiezen methoden, werkwijzen en communicatiekanalen. Het overheidsapparaat is in verhouding veel kleiner dan bij een kleine gemeente in Nederland.

Klimaat. Er zijn klimatologische verschillen die een rol spelen bij het beschermen van erfgoed en klimaatveranderingen uit zich bijvoorbeeld door een verhoogde zeespiegel, grotere perioden van droogte en intensivering en hogere frequentie van verwoestende orkanen,

Koloniale samenleving en slavernij-erfgoed. Een ander belangrijk verschilpunt is dat we op St. Eustatius te maken hebben met een koloniale samenleving en erfgoed uit het slavernijverleden. Dit cultureel erfgoed is bedreigd, gemarginaliseerd en eeuwenlang verwaarloosd. Met het toenemen van Europees-Nederlandse invloeden op het eiland en wellicht de aandacht voor het slavernijverleden in het herdenkingsjaar is er een groeiend besef van de waarde van dit erfgoed en de geschiedenis ervan.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken. *Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.*

Er is zeker een bepaalde uitsluiting van Caribisch Nederland als het gaat over ontwikkelingen in Nederland waarbij de eilanden dan soms worden vergeten. Pijnlijk was dat zelfs bij de discussies over het slavernijverleden in eerste instantie de eilanden niet werden betrokken. Hetzelfde geldt voor het initiëren van het nationale slavernijmuseum. Ons initiatief draagt bij aan het dekoloniseren van de disciplines archeologie, antropologie en geschiedenis en het breder bekend maken van de slavernijgeschiedenis van het eiland die nog weinig bekend is. Voor de inwoners van St. Eustatius zal een vergrote belangstelling voor het erfgoed van hun voorouders bijdragen aan een 'statusverhoging' van dit erfgoed en hun "self-confidence" als gemeenschap.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

De voorzitter van de St. Eustatius Afrikan Burial Ground Alliance, Kenneth Cuvalay, is algemeen projectleider. Andere leden van de Alliance die zullen deelnemen in dit project zijn:

- Durwin Lynch, onderzoeker en specialist Interactive Learning and Action Approach
- marjolijn kok, archeoloog
- Petra Ploeg, projectondersteuning.

Omdat het een kleine projectorganisatie is met personen die al eerder met elkaar hebben samengewerkt, is het verder uitschrijven van rollen, taken en verantwoordelijkheden niet noodzakelijk. De vrijwilliger van de Vrije Universiteit Amsterdam zal onder coördinatie van Durwin Lynch vallen.

Niet "ingeschreven" in de begroting van het activiteitenplan zijn verschillende andere leden van de Alliance:

- Carlos Lopes (St. Eustatius), tevens voorzitter bestuur St. Eustatius Historical Foundation
- Derrick Simmons (St. Eustatius), cultureel antropoloog
- Peggy King Jorde, cultureel adviseur van gemarginaliseerd Afrikaans erfgoed met name begraafplaatsen
- Annina van Neel, directeur van het Tiekie Box-project (bescherming Afrikaanse begraafplaatsen wereldwijd, fellow

Zij zullen op de achtergrond desgevraagd adviseren en deelnemen aan het project.

Begin oktober 2023 hebben we een ontmoeting met mw. Sarah Stone op St. Eustatius. Dit contact is gelegd via het Faro-platform over het initiatief oral history.

In het aanlooptraject van ons initiatief zal worden nagevraagd bij het openbaar lichaam St. Eustatius of er al een erfgoedcoach werkzaam is op St. Eustatius die eveneens kan worden betrokken. Op het moment van schrijven van het activiteitenplan was dit nog niet bekend.

De St. Eustatius Afrikan Burial Ground Alliance is sinds kort aangesloten bij het Dutch Caribbean Heritage Platform (DCHP). Of dit platform kan worden betrokken en op welke wijze kon in deze fase eveneens nog niet worden bepaald. De Alliance zal in mei 2024 deelnemen aan het congres van de DCHP dat op de Bovenwinden plaatsvindt.

Afhankelijk van de huidige ontwikkelingen met de archeologische instelling SECAR op het eiland (ongeoorloofde opgravingen tijdens het Airport Boulevard-project) zal er met iemand van deze instelling worden samengewerkt.

Verder zal er samenwerking zijn met lokale radiostations, Statia Tourism en Government Information Services (GIS) van de overheid van St. Eustatius (communicatiekanalen)

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Onderdeel van het project is het opzetten van een vrijwilligersorganisatie op St. Eustatius voor bijvoorbeeld het rondleiden van inwoners naar archeologische sites. Verder zal er een vrijwilliger worden ingezet bij het produceren van de podcasts (een stagiaire Science Communication van de Vrije Universiteit Amsterdam).

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.

Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen.

Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld. *Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc.* De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

- Voor het opstellen van een gedetailleerd kennisdelingsplan ontbrak het ons aan tijd. In ieder geval zal de verslaglegging worden gedeeld met de Faro-gemeenschap en de bevolking en overheid van St. Eustatius. Voor de bevolking zal een makkelijk leesbare versie van de verslaglegging worden gemaakt en de beschikbare communicatiekanalen op St. Eustatius worden benut en het dagblad The Daily Herald op St. Maarten die een lokale reporter op St. Eustatius heeft. Van het onderzoek zelf zullen we voor zover de privacywetgeving het toelaat opnamen maken (beeld en/of geluid) en eventueel transcripties van gesprekken. Samen met de opgeleverde projectbeschrijvingen en tussenrapportages, vragenlijsten, samenvattingen van sessies etc. zullen we een dataset publiceren (bijvoorbeeld DANS Data Stations of The Digital Library of the Caribbean (dLOC)). Op het weblog van de St. Eustatius Afrikan Burial Ground Alliance zullen we regelmatig (minimaal 1x per twee weken) een blogpost plaatsen over de voortgang. Mogelijk is tegen die tijd de website van de Alliance gereed.

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage).

Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is.

De ronde onderzoek naar mogelijkheden cofinanciering heeft de volgende uitkomst:

1. Inzet vrijwilligers (in Nederland en op St. Eustatius).
  - o Bedrag/aantal uren pas deels bekend (zie pagina 1-2).
2. Eigen bijdrage (uit toegekende vergoeding voor deelname aan de Statia Cultural Heritage and Implementation Committee)
  - o Bedrag Eur. 1500,-
3. Eigen bijdrage (uit donaties, crowdfunding en sponsoring).
  - o Bedrag Eur. 700,-
4. De St. Eustatius Monuments foundation heeft toegezegd een fondsaanvraag in te willen dienen bij het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribbean. Omdat onze activiteit pas start in het najaar van 2024 is dit in de tijd haalbaar. Er is echter geen garantie dat de subsidie zal worden toegekend.
  - o Gevraagd bedrag Eur. 2500,- (een gesprek is aangevraagd, bedrag kan mogelijk hoger)

Noot bij de begroting: Het project vindt plaats op St. Eustatius. Omdat het projectpersoneel met de benodigde expertise in Nederland woonachtig zijn, is een reis naar St. Eustatius niet te vermijden. Twee mensen hebben eigen verblijf en vervoer op St. Eustatius en hoeven de kosten daarvoor niet op te voeren. Voor twee andere mensen is dat wel noodzakelijk. Het verblijf is bij een appartementencomplex van iemand uit de lokale gemeenschap, geen hotel (die nogal prijzig zijn op St. Eustatius).

Ingevuld door: [REDACTED]
Datum: 25-9-2023